

Nr 35.

Av herr **Myrdal** och herr **Larsson, Sam**, *angående viss ändring av lagen om folkpensionering.*

Enligt 1913 års lag om folkpensionering räknades pensionsavgifterna lika för gifta och ogifta. Den nya lagen av år 1935 innebär redan för de ogifta en rätt väsentlig avgiftshöjning för inkomstgrupperna upp till 2 000 kronor taxerat belopp. Denna avgiftsstegring har man väl tagit med öppna ögon och räknat såsom en del av priset för den stora reformen. För äkta makar blir dock ökningen större, såsom framgår av följande tabell, som hämtats ur Svensk Skattetidning för år 1936. I tabellen räknas med normalfallet att mannen har hela taxerade inkomsten. Vid 1 000 kronors taxerad inkomst för mannen är stegringen 5 kronor och vid 2 000 kronors inkomst 10 kronor. Vid 2 800 kronors inkomst är ökningen ej mindre än 18 kronor eller från 16 till 34 kronor, vilket innebär mer än fördubbling. Vid 3 400 kronors inkomst, då maximering inträder (om mannen har hela inkomsten), blir ökningen 19 kronor, vilket betyder nära fördubbling. Därefter minskar avgiftsstegringen i den mån inkomsten ökar.

Av mera aktuellt intresse är en jämförelse mellan ogiftas och giftas pensionsavgifter enligt nya lagen. Envar avgiftspliktig skall enligt denna lag årligen betala minst 6 kronor eller, om han har taxerat belopp över 600 kronor, 1 % av det taxerade beloppet, dock högst 20 kronor. För äkta makar, som äro mantalsskrivna såsom tillhörande samma hushåll, är det gemensamma maximum 40 kronor. Det viktiga är nu, att, enligt denna lag, detta maximum ej blott uppnås om vardera maken har 2 000 kronor taxerat belopp utan även om blott endera har inkomst tillräckligt överstigande 2 000 kronor. Om nu mannen har en inkomst av 3 400 kronor och hustrun ingen, så beräknas för mannen den maximala avgiften 34 kronor, vilket belopp tillsammans med hustruns minimiavgift å 6 kronor når sammanlagt maximum 40 kronor. Före äktenskapet, d. v. s. om de varit ogifta, hade deras avgifter tillsammans blivit blott 26 kronor eller 14 kronor mindre. En närmare jämförelse mellan de båda fallen visar, att avgifternas summa är lika för gifta och ogifta upp till en inkomst för mannen till och med 2 000 kronor. Sedan blir det en ständigt stigande ökning av skillnaden upp till inkomstbeloppet 3 400 kronor, då meravgiften för äkta makar blir 14 kronor. Vid högre inkomst blir skillnaden oförändrat 14 kronor.

Man kan möjligen säga, att skillnaden är obetydlig. Den blir dock märkbar nog i de folklager, som ha inkomster på 3 000 eller 4 000 kronor, i synnerhet om makarna ha barn att försörja. Efter vad man förspott, har det nya avgiftssystemet väckt både förvåning och missnöje vid senaste krono-

Jämförelse mellan avgifterna för folkpensionering för äkta makar enligt gamla och nya lagen.

Mannens taxerade belopp	P e n s i o n s a v g i f t e r						Anmärkn.
	Gamla lagen			Nya lagen			
	Man	Hustru	S:a	Man	Hustru	S:a	
1	2	3	4	5	6	7	
600:—	3 + 2	3	8	6	6	12	
800:—	3 + 5	3	11	8	6	14	
1 000:—	3 + 5	3	11	10	6	16	
1 200:—	3 + 10	3	16	12	6	18	
1 400:—	3 + 10	3	16	14	6	20	
1 600:—	3 + 10	3	16	16	6	22	
1 800:—	3 + 10	3	16	18	6	24	
2 000:—	3 + 10	3	16	20	6	26	Gränsfall
2 200:—	3 + 10	3	16	22	6	28	
2 400:—	3 + 10	3	16	24	6	30	
2 600:—	3 + 10	3	16	26	6	32	
2 800:—	3 + 10	3	16	28	6	34	
3 000:—	3 + 15	3	21	30	6	36	
3 200:—	3 + 15	3	21	32	6	38	
3 400:—	3 + 15	3	21	34	6	40	Gränsfall
3 600:—	3 + 15	3	21	34	6	40	
3 800:—	3 + 15	3	21	34	6	40	
4 000:—	3 + 15	3	21	34	6	40	
5 000:—	3 + 20	3	26	34	6	40	
6 000:—	3 + 20	3	26	34	6	40	
7 000:—	3 + 25	3	31	34	6	40	
8 000:—	3 + 25	3	31	34	6	40	
9 000:—	3 + 25	3	31	34	6	40	
10 000:—	3 + 30	3	36	34	6	40	
11 000:—	3 + 30	3	36	34	6	40	

skatteuppbörd, då det tillämpades första gången. Själva tendensen är givetvis fullkomligt felaktig ur synpunkten av den allmänt deklarerade principen, att tvärtom äktenskap och familjebildning skola ekonomiskt stödjas.

Av förarbetena till lagstiftningen att döma synes denna fråga ha undgått beaktande. Den diskussion, som i propositionen föres om avgifternas skälighet, går helt på sidan om denna fråga. Det säges, att yttrandena över kommittéförslaget »torde ådagalägga, att den föreskrivna avgiftsskalan icke överskrider de avgiftspliktigas bärkraft». Intet skäl är emellertid framlagt för att äkta makars bärkraft skulle vara *större* än ensamstående personers bärkraft; ha makarna barn att försörja är naturligtvis motsatsen fallet. Ej heller det i och för sig diskutabla påståendet, att avgifterna medföra full valuta i form av ålderdomsförsäkring, kan vara ett giltigt skäl för att ålägga makar en högre försäkring än ogifta. Det kan nämligen ej göras gällande, att äkta makar genomsnittligt äro i större behov av ålderdomsförsäkring än ogifta personer; uppföda de barn, är förhållandet i allmänhet även i detta hänseende snarast det motsatta. Ser man till slut frågan ur bredare samhällliga synpunkter, förhåller det sig naturligtvis i verkligheten så, att det är de familjegrundande medborgarna, som genom att

under försakelser av annan behovstillfredsställelse uppföda barn laga så att det överhuvudtaget blir en nästa generation, vilken genom sitt produktiva arbete i sin tur skapar den realinkomst, varur även de barnlösa åldersförsörjning skall utgå. Det vore ur denna vidare synpunkt alldeles icke möjligt att motivera den uppfattningen, att särskilda avgifter för åldersförsörjningen blott skulle upptagas av de barnlösa, medan de familjegrundande finge räknas mer än väl fullgöra sina ekonomiska skyldigheter mot framtiden genom att uppföda barn.

En sådan differentiering efter familjetyp vilja vi emellertid icke påyrka inom folkpensioneringen; den må göras i annan ordning. Emellertid framstår det i alla händelser helt orimligt att lägga större pensionsavgifter på äkta makar än på ogifta. För en sådan regel finnas inga skäl, medan starka skäl tala däremot. Fastän vi väl veta, att den reform, vi påyrka — på grund av den stora talrikheten av familjer i dessa lägre inkomstskikt, varom i första hand är fråga — är av större finansiell betydelse, än man kanske kunde antaga, tillåta vi oss därför hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte efter utredning framlägga förslag om en sådan reform av lagen om folkpensionering, att äkta makar icke bliva ålagda större pensionsavgifter än ogifta personer.

Stockholm den 19 januari 1938.

Gunnar Myrdal.

Sam Larsson.
